

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 18.6.2021, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 22.9.2021 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022-2024.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö, otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2022-2024. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta osoitteesta esityslistat, pöytäkirjat 1.9.2020 eteenpäin:

<https://www.hsy.fi/hsy/paatoksenteko/>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2022 - 2024 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään strategiaan 2025 sekä jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin.

Voimassa oleva HSY:n strategia käsittää toiminta-ajatuksen, arvot ja vision vuoteen 2025 sekä seuraavat strategiset päämäärät, jotka toimivat tavoitteiden pohjana:

- Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä
- Korkea toimintavarmuus
- Sujuvat palvelut
- Vakaa talous

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2022-2024

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2022-2024 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset sekä alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2022 on käytetty 1,3 %, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Suunnitelmavuodet 2023 ja 2024 on esitetty vuoden 2022 hintatasossa.

Vesi -ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2020 hyväksymään uuteen 10 vuoden investointiohjelmaan.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan hitaasti suunnittelukaudella. Vuonna 2022 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 96,9 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,5 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 143,7 miljoonaa m³, mikä tarkoittaa prosentin kasvua kuluvaan vuoden ennusteeseen.

Vuonna 2022 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,5 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 388 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 228 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 285 000 tonnia, josta biojätettä on 48 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2021 – 2023. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2022 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 839,6 henkilötyövuotta, joka on 6,1 htv vähemmän kuin vuoden 2021 suunnitelmassa. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2022 – 2024 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2022 ovat 397,9 miljoonaa, mikä on 8,8 miljoonaa (2,3 %) enemmän vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksoissa oletetun 1,3% inflaatiokorotuksen lisäksi 2,0% reaalikorotus. Jätehuollon myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu vain inflaatiovaikutus 1,3% talousarviovuodelle 2022.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1%. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuonna 2022 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,34 miljoonaa euroa (tilinpäätöksen mukaan 4,14 milj. vuonna 2020). Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 43 420 euroa v. 2022, 46 702 euroa v.2023 ja 46 459 v.2024. Osuus budjetoidaan ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2022 ovat 206,1 miljoonaa euroa eli 10,4 miljoonaa (5,3 %) enemmän vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset. Merkittävimmän kustannusten nousun aiheuttaa Blominmäen jätevedenpuhdistuslaitoksen

käyttöönotto. Lisäksi vuosille 2023 ja 2024 on kuluissa huomioitu Suomenojan laitoksen purkukustannusta 5 milj. euroa molempina vuosina ja vuodelle 2022 on tehty 10 milj. euron varaus.

Vuonna 2022 toimintakuluista noin 43,8 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 49,3 %, materiaalihankinnat noin 1,9 % sekä muut kulut noin 5 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2022 on 194,1 miljoonaa (48,8 %), kun sen vuonna 2021 ennustetaan olevan 195,7 miljoonaa (50,3 %). Suunnitelmavuonna 2023 toimintakate paranee ja on 212,1 miljoonaa (52,1 %) ja vuonna 2024 217,8 miljoonaa.

Nettorahoituskulut vuonna 2022 ovat 66,4 miljoonaa, mikä on 3,3 miljoonaa vuoden 2021 ennustettua tasoa vähemmän. Korkokuluista 60,6 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 2,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2022-2023 ja vuodelle 2024 1,8 miljoonaa. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat, ollen vuonna 2024 69,2 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 447,3 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2022-2023. Suurin syy kasvulle johtuu lajitellun jätteen määrän lisääntymisestä.

Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit täysimääräisesti kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2022 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 0,02 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden alijäämä on 0,2 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2020 hyväksymiin 10 vuoden investointiohjelmiin, joihin on tehty keväällä 2021 tarkennuksia aikataulu- ja laajuusmuutosten takia. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Vuonna 2022 investoinnit ovat yhteensä 212,2 miljoonaa euroa, josta 188,1 miljoonaa on vesihuollon ja 21 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 3,1 milj. euroa.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen suunnitelmakaudella pudottaa vesihuollon investointien tason lähemmäksi pitkän aikavälin normaalia. Toisaalta viime vuosina jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin ovat olleet suuret ja tämä on nostanut myös HSY:n vesihuollon investointeja näiltä osin (kaupunkilähtöiset investoinnit).

Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella aiemmin arvioitua (mm. 10 vuoden investointiohjelma) korkeammalla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien aiemmin arvioitua korkeampana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta.

Erityisesti suuret raidehankkeet mahdollisesti käynnistyessään nostavat näiden investointien määrää. Tämä nostaa erityisesti johtosiirtojen ja osin verkostojen saneerausinvestointeja.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2021 lopussa ennusteen mukaan noin 704 miljoonaa, mikäli vuoden 2021 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 477 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 231 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 921 miljoonaa euroa.

Lähipuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste tulee heikkenemään suunnitelmakausilla hieman, ollen vuoden 2024 lopussa 25,4 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,6 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä on erittäin luotettava vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottaja. Palvelut vastaavat toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2022 – 2024 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti.

Toiminnan ja etenkin vesihuollon investointien rahoitus perustuu kuitenkin vuosittain jatkuvaan uuden ulkopuolisen lainan nostamiseen, mikä heikentää omavaraisuusastetta. On selvää, että poikkeuksellisen suuret ja vaikutuksiltaan pitkäkestoiset investoinnit, kuten Blominmäen jätevedenpuhdistamo, tarvitsevat lainarahoitusta toteutuakseen. Velkaantumisen kasvua tulee kuitenkin pyrkiä taittamaan tulevina vuosina, mikä tarkoittaa erityisesti investointimenojen kestävän tason määrittelyä. Lausuntoaineistossa mainitaan hieman huolestuttavalla tavalla riittävän tulorahoituksen varmistaminen, mutta jatkuvasti kasvavaa rahoitustarvetta ei tule kuroa umpeen merkittäville tariffikorotuksilla.

Tavoitteena tulisi olla tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen sekä toiminnan tuottavuuden tasoa nostamalla 1,5 % vuosittain että mitoittamalla toiminta, etenkin investointitaso, rahoituksellisesti kestävä tasolle. Luultavasti vuosien mittaan syntyy myös uusia investointitarpeita, joten harkintaa hankkeiden priorisointiin tarvitaan nyt ja jatkossakin.

Vesihuollon investointistrategian yhteydessä hyväksytyt tavoitteet kuten vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden parantaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta saneeraustasoa nostamalla ovat erittäin kannatettavia priorisoinnin lähtökohtia.

Pidemmällä aikavälillä tulee edelleen tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella.

Lisäksi Kauniainen muistuttaa, että vesihuollon taksojen määrittelyssä tulee ottaa huomioon uusi taksarakenne sovitulla tavalla siten, että uuden hulevesitaksan

eriyttäminen ei saa nostaa asiakkailta perittäviä maksuja. Hulevesitaksa ei siis saa olla uusi, aiemman laskutuksen lisäksi tuleva osa, vaan sitä vastaava summa tulee vähentyä muista vesimaksuista, joihin se aikaisempina vuosina on sisällytetty. Vesijohtoverkoston hävikin pienentämiseksi tulee tehostaa toimenpiteitä, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin.

Jätehuollon toimiala ennakoi kiitettävällä tavalla alan jatkuvasti tiukentuvaa lainsäädäntöä ja edistää hyvin kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden päämääriä. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Jätehuoltotoimialan talouden suunnittelu on tehty kestäväällä tavalla siten, että sen velkaantuminen on taittunut viime vuosina investointitason laskun myötä ja omavaraisuusaste on noussut. Taksakorotuksetkin noudattavat inflaatiokorotuksen tasoa.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toimii hyvin vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteen sovittamisessa. Yhteistyötä on kuitenkin edelleen hyvä syventää kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa kustannustehokkaasti.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken sujuu hyvin.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2022-2024.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö, ote hallituksen pöytäkirjasta 18.6.2021
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024

Jakelu:

HSY (kirjaamo)